

„JAK UCZCIĆ PAMIĘĆ O BOHATERACH”

Cele ogólne:

Uczeń:

- wyrabia i rozwija zdolności rozumienia utworów literackich oraz innych tekstów kultury (pp l.1);
- rozwijania zdolności dostrzegania prawdy, dobra, piękna, szacunku dla człowieka i kierowania się tymi wartościami (pp l.4);
- wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji (pp l.1, 9);
- wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii [...] (pp l.1, 10);
- wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, [...] (pp l.1, 11);

Cele szczegółowe:

Uczeń potrafi zaprezentować własne przeżycia wynikające z kontaktu z dziełem sztuki, określa problematykę utworu.

Metody:

problemowa, słowno-poglądowa, burza mózgów, wykład, metody aktywizujące – dyskusja, rozmowa kierowana

Formy pracy:

praca zbiorowa, grupowa, indywidualna

Materiały:

karteczki z biogramem bohatera dla każdego ucznia, zdjęcie grafiki Artura Grottgera „Bitwa”

Uwaga!

Przed obejrzeniem filmu należy opowiedzieć uczniom o bohaterze filmu księdzu Stanisławie Brzósce, można też przygotować dla uczniów karteczki do wklejenia do zeszytu z faktami z biografii bohatera.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Wprowadzenie

- 1 W związku z tym, że uczniowie wiedzą, kim był bohater filmu ksiądz Stanisław Brzóska, spytaj, czy ich zdaniem ta właśnie postać była dobrym wyborem, aby o nim powstał film. W trakcie rozmowy zapisuj na tablicy hasłowo argumenty uczniów, np. odważny, waleczny, wzór dla innych, poświęcił się dla innych, nie poddał do końca.
- 2 Jeśli uczniowie dostali biogramy, poproś aby, zaznaczyli na kartkach, które fakty z życiorysu bohatera zostały pokazane w filmie.
- 3 Teraz zapisz na tablicy/podyktuj uczniom definicję filmu biograficznego, np.:

Film biograficzny – to jeden z gatunków kina fabularnego, opowieść filmowa, która opowiada o życiu i działalności sławnych ludzi, takich jak artyści, uczeni, mężowie stanu, wybitni przywódcy, bohaterowie narodowi.

Pod definicją zapisz pytania:

- Czy film „Powstaniec 1863” jest filmem biograficznym?
- Czy dobrze został wybrany bohater, o którym powstał film?

4 Wspólnie wyciągnijcie wnioski i poproś uczniów, aby zapisali w zeszytach jeden argument, którym potwierdzą, że wybór księdza Brzóska na bohatera filmu był słuszny. Daj uczniom chwilę na zapisanie argumentu i poproś ochotnika, aby odczytał swój argument.

Faza zasadnicza

5 Spytaj uczniów, czy znają innych bohaterów narodowych, o których powstały teksty kultury - w zależności od tego, która klasa oglądała film i jakie lektury już zostały omówione uczniowie powinni wymienić, np.:

Lecha Ordon, Emilię Plater, bohaterów „Kamieni na szaniec”

Krótko przypomnijcie, kim byli i w jaki sposób się wstawili i dlaczego warto ich znać i o nich pisać. Zastanówcie się wspólnie, jakie cechy łączą wszystkich bohaterów, wnioski zapiszcie na tablicy, a uczniowie w zeszytach.

- kochali ojczyznę,
- walczyli w jej obronie,
- byli gotowi poświęcić życie za Polskę,
- zachęcali innych do walki,
- stali się wzorem dla innych,
- byli wytrwali w swoich dążeniach.

6 Jeśli uczniowie już omówili „Syzyfowe prace” Stefana Żeromskiego warto przypomnieć, przywołane w retrospekcjach, wspomnienia dotyczące powstań:

- Wspomnienia i refleksje matki Marcinka, pani Borowiczowej, z czasów powstania listopadowego (1830–1831) i styczniowego (1863–1864), przywołane zostały nazwiska postaci historycznych: Maurycyego Mochnackiego Michaiła Murawjowa.
- Wspomnienie strzelca Szymona Nogi o powstańcu, który był wleczony przez dwóch Rosjan, a jego mogiła oznaczona została czarnym spróchniałym krzyżem powieszonym na drzewie.

- 7 Podsumowując, spytaj uczniów, czy warto było obejrzeć film o powstaniu styczniowym i w ogóle uczyć się o tak dawnych czasach i walce – po co wspominamy dawnych bohaterów, po co nam jest historia. Po krótkiej dyskusji poproś, aby – czerpiąc wiedzę z filmu – zapisali w zeszytach notatkę pt.: Książd Stanisław Brzóska – bohater narodowy.

Przykładowa odpowiedź:

Książd Stanisław Brzóska to bohater narodowy, ponieważ tak jak inni wielcy bohaterowie poświęcił swoje życie dla ojczyzny. Walczył z zaborcą – Rosjanami, cierpiał, był w aresztowany i katowany. Nawet wobec świadomości, że może uratować życie, nie wyrzekł się ojczyzny i tego, co było dla niego najważniejsze – walki za wolność. Chwilę przed śmiercią nawoływał do wspólnej walki o wolność ojczyzny. W filmie doskonałym przykładem wpływu jaki miała postać powstańca na innych jest najpierw chłopiec a potem porucznik Antoni Lemański, który był gotów na wzór swojego bohatera walczyć do końca i zawsze, kiedy ojczyzna jest w niebezpieczeństwie.

- 8 Powtórz pytanie: Czy warto uczyć się bohaterach – co nam daje taka wiedza? Znów zapisz hasłowo odpowiedzi na tablicy, a uczniowie w zeszytach, np.:

- poznajemy historię swojej ojczyzny,
- uświadamiamy sobie, że nie zawsze Polacy żyli w spokoju i dostatku,
- wiemy, że byli tacy ludzie, którzy walczyli za to, żebyśmy my mogli być Polakami i żyć w wolnej Polsce.

Podsumowanie

- 9 Na zakończenie lekcji pokaż/wyświetl uczniom grafikę Artura Grottgera zatytułowaną „Bitwa”, spytaj uczniów o symbole, które są na ilustracji i które odnaleźli w filmie – jeśli będzie im to sprawiało kłopot, pomóż, pokazując, np. zdjęcie/rysunek powstańca z kosą i w rogatywce, pokaż też sztandary powstańcze.

Artur Grottger, Bitwa, rysunek z cyklu „Polonia”, 1863, węgiel, biała kredka, papier, Muzeum Sztuk Pięknych w Budapeszcie, domena publiczna

Praca domowa:

- Opisz jeden z symboli powstańczych, np. sztandar, rogatywkę, kosę – skorzystaj z dostępnych źródeł nie tylko w sieci.
- Napisz zaproszenie dla swoich kolegów na film „Powstaniec 1863”, który odbędzie się w twojej szkole. Zachęć kolegów do przyścia na seans podając dwa argumenty.